

ERSTE BANK A.D., PODGORICA

**FINANSIJSKI ISKAZI
31. DECEMBAR 2012. GODINE
I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

SADRŽAJ

	STRANA
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU	3
ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI	4
ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU	5
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE	6
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE	7 - 31

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Erste bank A.D., Podgorica

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Erste banke A.D., Podgorica (u daljem tekstu „Banka“), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2012. godine i odgovarajući iskaz o ukupnom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka kao i za interne kontrole koje smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i planiranje i obavljanje revizije na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim iskazima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrijednovanje značajnijih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

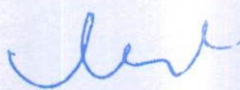
Po našem mišljenju, finansijski iskazi Banke na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2012. godine su sastavljeni, po svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostalo

Finansijski iskazi Banke na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2011. godine, bili su predmet revizije drugog revizora koji je u svom izvještaju od 9. marta 2012. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Deloitte d.o.o., Podgorica

Crna Gora
18. mart 2013. godine

Žarko Mionić, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 062 izdata 10. marta 2011. godine)

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2012. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	2012.	2011.
Prihodi od kamata	3.1, 4a	28,131	27,134
Rashodi kamata	3.1, 4b	(9,965)	(8,393)
Neto prihodi od kamata		18,166	18,741
Troškovi za gubitke	3.6, 5	(5,213)	(6,988)
Neto prihodi		12,953	11,753
Prihodi od naknada	3.1, 6a	4,277	3,916
Rashodi naknada	3.1, 6b	(1,170)	(1,040)
Neto prihodi od naknada		3,107	2,876
NETO PRIHODI OD KAMATA I NAKNADA		16,060	14,629
Ostali prihodi, neto	7	1,364	1,122
Opšti troškovi	8	(12,569)	(12,401)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		4,855	3,350
Obračunati tekući porez	3.3, 9	(491)	(386)
Dobitak od kreiranja odloženih poreskih sredstava i smanjenja odloženih poreskih obaveza		8	3
NETO DOBIT		4,372	2,967
Osnovna zarada po akciji		0.82	0.56

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva Erste Bank A.D., Podgorica.

Podgorica, 15. februar 2013. godine

Potpisano u ime Erste Bank A.D., Podgorica:

 Aleksa Lukić
 Glavni izvršni direktor

 Predrag Lalović
 Izvršni direktor

 Kristina Bukilić
 Direktor Sektora finansija i računovodstva

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
Na dan 31. decembra 2012. godine
(U hiljadama EUR)

AKTIVA	Napomene	2012.	2011.
Novčana sredstva i računi depozita			
kod depozitnih institucija	10	69,995	26,954
Kredit i poslovi lizinga	11	236,170	229,996
Aktiva za trgovinu i raspoloživa za prodaju, izuzev			
akcija i derivatna finansijska imovina	12	17,335	15,632
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	13	6,944	6,346
Faktoring i forfeting	14	7,943	11,033
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	15	5,605	5,651
Stečena aktiva		436	442
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica		35	36
Ostala aktiva	16	4,150	3,964
Minus: Rezerve za potencijalne gubitke na ostalu aktivu		(216)	(223)
Ukupna aktiva		348,397	299,831
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti	17	209,187	162,874
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	18	92,202	97,312
Obaveze prema Vladi	19	2,231	2,231
Subordinisani dug	20	4,000	4,000
Ostale obaveze	21	7,064	6,009
Rezerve za potencijalne gubitke po vanbilansnim			
izloženostima	22	1,236	843
Ukupne obaveze		315,920	273,269
Kapital			
Akcijski kapital	23	5,339	5,339
Emisiona premija		1,571	1,571
Ostale rezerve		300	300
Revalorizacione rezerve		656	677
Nerealizovani dobiti/(gubici)		432	(1,111)
Neraspoređena dobit		24,179	19,786
Ukupan kapital		32,477	26,562
Ukupno pasiva		348,397	299,831
VANBILANSNA EVIDENCIJA	24	894,110	773,373

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2012. godine
(U hiljadama EUR)

	Aksijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Nerealizovani dobiti/(gubici)	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje, 1. januar 2011. godine	5,339	1,571	300	698	309	16,798	25,015
Dobici po osnovu svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	(1,568)	-	(1,568)
Aktuarski dobiti po osnovu dugoročnih naknada zaposlenima	-	-	-	-	7	-	7
Efekti amortizacije procijenjenih građevinskih objekata	-	-	-	(21)	-	21	-
Efekti knjiženja odloženog poreza u skladu sa MRS 12	-	-	-	-	141	-	141
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	2,967	2,967
Stanje, 31. decembar 2011. godine	5,339	1,571	300	677	(1,111)	19,786	26,562
Dobici po osnovu svođenja na fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	1,690	-	1,690
Aktuarski dobiti po osnovu dugoročnih naknada zaposlenima	-	-	-	-	5	-	5
Efekti amortizacije procijenjenih građevinskih objekata	-	-	-	(21)	-	21	-
Efekti knjiženja odloženog poreza u skladu sa MRS 12 (napomena 9c)	-	-	-	-	(152)	-	(152)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	4,372	4,372
Stanje, 31. decembar 2012. godine	5,339	1,571	300	656	432	24,179	32,477

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2012. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>2012.</u>	<u>2011.</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Primljene kamate i naknade	32,364	31,822
Ostali (odlivi)/prilivi	(288)	460
Plaćene kamate i naknade	(13,498)	(12,857)
Plaćanja zaposlenima i dobavljačima	<u>(11,609)</u>	<u>(10,561)</u>
Neto prilivi gotovine prije promjena poslovne aktive i pasive	6,969	8,864
<i>Promjena poslovne aktive i obaveza</i>		
Povećanje plasmana komitentima, neto	(3,726)	(60,225)
Povećanja depozita komitenata	46,313	32,382
Povećanje hartija od vrijednosti	(585)	(10,980)
Ostale promene	<u>(373)</u>	<u>1,724</u>
Neto priliv/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti	<u>48,598</u>	<u>(28,235)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Nabavka opreme i nematerijalnih ulaganja	<u>(756)</u>	<u>(964)</u>
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	<u>(756)</u>	<u>(964)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
(Smanjenje)/povećanje obaveza po uzetim kreditima, neto	<u>(5,110)</u>	<u>24,018</u>
Neto (odliv)/priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	<u>(5,110)</u>	<u>24,018</u>
Efekat kursnih razlika	309	278
Svega priliv gotovine	48,598	24,018
Svega odliv gotovine	<u>(5,866)</u>	<u>(29,199)</u>
Neto povećanje/(smanjenje) u gotovini i gotovinskim ekvivalentima	43,041	(4,903)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	<u>26,954</u>	<u>31,857</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	<u>69,995</u>	<u>26,954</u>
Komponente gotovine i gotovinskih ekvivalenata:		
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	<u>69,995</u>	<u>26,954</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Erste Bank A.D., Podgorica (u daljem tekstu: „Banka”), je od 2002. godine registrovana kao akcionarsko društvo. RegistarSKI broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0001671/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 337 (Rješenje broj 02/3-342/1-02) od 21. novembra 2002. godine.

Svoje finansijsko poslovanje Banka obavlja preko žiro-računa broj 907-54001-10 kod Centralne banke Crne Gore.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove).

Sjedište Banke je u Podgorici, Marka Miljanova 46, Podgorica.

Banka je promijenila ime u julu 2009. godine u Erste Bank A.D., Podgorica. Prethodni vlasnici su izvršili prodaju svojih cjelokupnih akcija Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka, Hrvatska čime je novi vlasnik stekao 100% vlasništva Banke što je registrovano u Centralnoj Depozitarnoj Agenciji 27. februara 2009. godine.

Na dan 31. decembra 2012. godine Banka ima 275 zaposlenih radnika (31. decembra 2011. godine: 265 zaposlenih radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 69/2005, br. 80/2008 i br. 32/11), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS”) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI”) primjenjuju se za finansijske iskaze koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanom od strane Centralne banke Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 „Prikazivanje finansijskih iskaza”.

Računovodstvene politike koje su primjenjivane u sastavljanju ovih finansijskih iskaza se razlikuju od zahtjeva MSFI primjenljivih na dan 31. decembra 2012. godine prvenstveno u dijelu obračuna ispravki vrijednosti finansijskih instrumenata i objelodanjivanja u vezi finansijskih instrumenata u skladu sa zahtjevima MSFI 7 - „Finansijski instrumenti: objelodanjivanja”. Banka obračunava iznos ispravki vrijednosti finansijskih instrumenata u skladu sa relevantnim propisima Centralne banke Crne Gore (napomena 3.6). Navedena računovodstvena politika može usloviti značajne razlike u odnosu na vrednovanje ispravki vrijednosti i rezervisanja za procjenu nenaplativosti finansijskih instrumenata na osnovu diskontovanja očekivanih budućih gotovinskih tokova primjenom originalne efektivne kamatne stope, u skladu sa zahtjevima MRS 39 - „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje”. Pored toga, Banka suspenduje obračun kamate na kredite klasifikovane u kategorije C, D i E („nekvalitetna aktiva” u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama) („Sl. list RCG” br. 60/08 i 41/09), pri čemu je Odlukom takođe predviđeno da se rizična aktiva klasifikovana u kategoriju E otpiše iz bilansne aktive i evidentira u vanbilansnoj evidenciji kao “otpisani krediti”.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

Zbog potencijalno značajnih efekata koje gore navedena pitanja mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se ne mogu tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Banke je euro (EUR).

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza. Ipak, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Najznačajnije procjene i pretpostavke su izvršene na sljedećim bilansnim pozicijama:

- Rezervisanja po kreditima i kamatama,
- Rezervisanja za depozite kod drugih banaka,
- Rezervisanja za trajne uloge,
- Rezervisanja za vanbilansne stavke,
- Rezervisanja za otpremnine,
- Rezervisanja za sudske sporove,
- Fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju i
- Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u iskazu o ukupnom rezultatu za sve instrumente, prema cijeni amortizacije uz primjenu metode efektivne kamatne stope. Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje gotovinske tokove razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata (npr. opcije avansnih plaćanja) ali ne razmatra buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi od naknada i provizija se uglavnom evidentiraju prema načelu nastanka poslovne promjene u periodu kada su usluge izvršene. Naknade za neiskorišćene kreditne linije se razgraničavaju (zajedno sa povezanim direktnim troškovima) i priznaju kao korekcija efektivne kamatne stope za kredit.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan iskaza o finansijskoj poziciji, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija iskaza o finansijskoj poziciji iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret iskaza o ukupnom rezultatu, kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. list RCG” 65/01, 80/04 i „Sl. list CG”, br. 40/08, br. 86/09, br. 40/11 i br. 14/12). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u iskazu o finansijskoj poziciji uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8 i 9 za usklađivanje prihoda i članovi 10 do 20 za usklađivanje rashoda).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema iskazu o finansijskoj poziciji, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum iskaza o finansijskoj poziciji se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotovina, sredstva kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka.

3.5. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u iskazu o finansijskoj poziciji u visini odobrenog plasmana, umanjenog za otplaćenu glavnicu i ispravku vrijednosti koja se procjenjuje primjenom metodologije koju je propisala Centralna banka Crne Gore, koja je objelodanjena u napomeni 3.6.

3.6. Rezervisanja i ispravka vrijednosti nenaplativih potraživanja

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG” br. 60/08 i 41/09) i Odlukom o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG” br. 64/09, 87/09, 66/10, 70/10 i 2/12) utvrđeni su: minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku, način obračuna i suspendovanja nenaplaćene kamate, način utvrđivanja minimalnih rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku i kriterijumi i način utvrđivanja rezervi za opšte kreditne gubitke. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama čine krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Rezervisanja i ispravka vrijednosti nenaplativih potraživanja (nastavak)

Na osnovu navedenih Odluka, Banka je kredite i drugu aktivu izloženu riziku klasifikovala u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podkategorijama B1 i B2 u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podkategorijama C1, C2, C3 i C4 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

U skladu sa izmjenama i dopunama navedenih odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, Banka je na dan 31. decembar 2012. godine, primijenila sljedeće procenete i dane kašnjenja po kategorijama rizičnosti:

Kategorija rizika	Na dan 31. decembra 2012. godine		Na dan 31. decembra 2011. godine	
	% rezervisanja	Dani kašnjenja	% rezervisanja	Dani kašnjenja
A	1%	<30	1%	<30
B1	3%	31-60	3%	31-60
B2	5%	61-90	3%	61-90
C1	15%	91-150	15%	91-150
C2	30%	151-210	30%	151-210
C3	50%	211-270	50%	211-270
C4	50%	211-270	50%	211-270
D	75%	271-365	75%	271-365
E	100%	>365	100%	>365

U skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama obračunata nenaplaćena kamata se suspenduje i prestaje se sa priznavanjem efekta obračuna kamate na nekvalitetnu aktivu u bilansima Banke, izuzev ukoliko je nekvalitetna aktiva obezbijeđena kvalitetnim sredstvima obezbijeđenja i nalazi se u procesu naplate, uz očekivanje da će se povraćaj aktive ostvariti u razumnom vremenskom roku koji u principu nije duži od tri mjeseca. Ukoliko Banka obustavi obračun kamate na nekvalitetnu aktivu, dužna je da dalji obračun kamate po istom osnovu vodi u vanbilansnim evidencijama i da u postupku klasifikacije, obračunatu kamatu klasifikuje u kategoriju E. Odlukom je takođe predviđeno da se rizična aktiva klasifikovana u kategoriju E otpiše iz bilansne aktive i evidentira u vanbilansnoj evidenciji kao "otpisani krediti".

Shodno Odluci, rezerva za gubitke po stavkama aktive obračunava se na osnovu knjigovodstvene vrijednosti uz prethodno oduzimanje odbitnih stavki sredstava obezbijeđenja po osnovu:

- novčanog depozita,
- neopozive garancije Vlade Crne Gore i
- neopozivih garancija zemalja ili centralnih banaka zemalja OECD-a, banaka sa rejtingom boljim od BBB+, utvrđenim od rejting agencije Standard & Poor's, odnosno ekvivalentnim rejtingom drugih Međunarodno priznatih rejting agencija i pravnih lica čije poslovanje kontroliše Centralna banka Crne Gore.

3.7. Ulaganja u kapital drugih pravnih lica i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrijednosti.

U nemogućnosti da se tržišno valorizuju, ulaganja u kapital drugih pravnih lica se vode po metodu nabavne vrijednosti za koju rukovodstvo smatra da je približna fer vrijednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Ulaganja u kapital drugih pravnih lica i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju (nastavak)

Nakon inicijalnog priznavanja, dužničke hartije raspoložive za prodaju evidentiraju se po fer vrijednosti. Nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru nerealizovanih dobitaka i gubitaka u okviru kapitala, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrijednosti nije obezvrijeđena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju otuđe ili kada im se umanju vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u iskazu o ukupnom rezultatu.

Prihodi od kamata na dužničke hartije od vrijednosti se obračunavaju i pripisuju mjesečno.

3.8. Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja su finansijska sredstva sa fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja mogu da se utvrde i sa fiksnim dospeljem, za koje Banka ima pozitivnu namjeru i sposobnosti da ih drži do dospelja.

Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja evidentiraju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, umanjenoj za ispravke vrijednosti, odnosno gubitak po osnovu obezvrijeđenja. Amortizovana vrijednost obračunava se uzimajući u obzir sve diskonte ili premije pri kupovini u toku perioda dospelja.

Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope i iskazujući u okviru prihoda od kamata.

3.9. Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja

Poslovni prostor se vrednuje po fer vrijednosti. U decembru 2011. godine Banka je angažovala ovlašćenog procjenjivača radi utvrđivanja fer vrijednosti nekretnina. Na osnovu izvještaja procjenjivača, nije utvrđena materijalno značajna promjena u vrijednosti nekretnina.

Ostala fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja su na dan 31. decembra 2012. godine iskazani po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost ovih sredstava. Poslovni prostor i fiksna aktiva i nematerijalna ulaganja se amortizuju primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se ova sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

Naziv	Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)	
	Stopa u %	
Zgrade	2.5	5
Računari i računarska oprema	14.29 – 25	30
Softver	20 – 25	30
Namještaj i oprema	10 - 33.33	20
Motorna vozila	25	15

Obračun amortizacije poslovnog prostora i fiksne aktive i nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu, odnosno od prvog datuma u narednom mjesecu.

U skladu sa članom 13 Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG” 65/01, 80/04 i „Sl. list CG”, br. 40/08, br. 86/09 i br. 14/12) metod obračuna amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od metoda obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, dok se amortizacija svih ostalih stavki ostale fiksne aktive čija je vrijednost veća od EUR 300, uključujući i aplikativne softvere obračunava primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu, bez obzira na datum aktivacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Sopstvena sredstva Banke

U okviru kapitala Banke iskazani su akcionarska glavnica, emisiona premija, rezerve Banke i neraspoređena dobit.

Akcionarska glavnica Banke obrazuje se iz uloženi sredstava osnivača i akcionara Banke u novčanom i nenovčanom obliku. Zakonom o hartijama od vrijednosti definisano je da su hartije od vrijednosti dematerijalizovane i postoje u obliku elektronskog zapisa u kompjuterskom sistemu Centralne Depozitarne Agencije (CDA). Izvod iz registra CDA je jedini i isključivi dokaz o vlasništvu nad hartijama od vrijednosti.

Sopstvena sredstva banke, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG” br. 38/11) čine:

- 1) osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala;
- 2) dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala I, i
- 3) dopunski element sopstvenih sredstava, koji se uključuje u dopunski kapital II.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisione premije;
- 3) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 4) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 5) dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- 1) nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritarnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- 6) revalorizacione rezerve.

Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom se može tretirati kao dopunski element sopstvenih sredstava koji se uključuje u dopunski kapital II banke, ukoliko:

- 1) je dug u cjelosti uplaćen;
- 2) banka ne garantuje otplatu duga u bilo kojem obliku;
- 3) je, u slučaju stečaja, odnosno likvidacije banke, dug podređen drugim obavezama i isplaćuje se tek nakon podmirenja obaveza prema drugim povjeriocima;
- 4) ugovor sadrži klauzulu zabrane isplate kamata i glavnice, čak i nakon dospjeća duga, ako bi tom isplatom iznos sopstvenih sredstava pao ispod propisanog nivoa;
- 5) je rok dospjeća duga unaprijed određen, duži je od dvije godina i ne može se otplatiti prije ugovorenog roka dospjeća;
- 6) je o subordinisanom dugu zaključen pismeni ugovor koji pored uslova iz tač. 2 - 5 ovog člana, sadrži i napomenu da se subordinisani dug ne može smatrati depozitom.

3.11. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve su formirane po osnovu efekata revalorizacije odnosno, po osnovu efekata izvršene procjene vrijednosti građevinskih objekata koju je Banka izvršila u skladu sa metodom računovodstvenog obuhvatanja i iskazivanja njihove vrijednosti, koji je dozvoljeni računovodstveni tretman po MRS 16 - „Nekretnine, postrojenja i oprema”. Revalorizaciona rezerva po osnovu procjene vrijednosti nekretnina i opreme može se direktno iskazati kao povećanje neraspoređene dobiti ili kao smanjenje akumuliranog nepokrivenog gubitka u visini realizovanih revalorizacionih rezervi. Efekat revalorizacije nekretnine i opreme koji je iskazan u revalorizacionim rezervama smatra se realizovanim samo u slučaju izvršene prodaje odnosno rashodovanja navedene nekretnine i po osnovu obračunate amortizacije bazirane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti i amortizacije bazirane na početnoj nabavnoj vrijednosti objekta.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Nerealizovani dobici/(gubici)

Nerealizovani dobici/(gubici) formirani su kao rezultat svođenja vrijednosti ulaganja u hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju na tržišnu vrijednost, korigovane za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrijednosti.

3.13. Naknade zaposlenima

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se evidentiraju na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina ili drugih dugoročnih naknada zaposlenima

U skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih zarada kod poslodavca. U finansijskim iskazima Banke na dan 31. decembra 2012. godine, izvršeno je rezervisanje obračunato od strane nezavisnog ovlašćenog aktuara, po osnovu procijenjene sadašnje vrijednosti sredstava za otpremnine za odlazak u penziju zaposlenima korišćenjem metode kreditiranja projektovane jedinice. Aktuarski dobici i gubici priznaju se u periodu u kojem su nastali u okviru nerealizovanih dobitaka ili gubitaka u okviru kapitala.

3.14. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja predviđaju objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA**a) Prihodi od kamata**

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2012.	2011.
Depoziti kod:		
- inostranih banaka	8	57
- Centralne banke	31	26
	<u>39</u>	<u>83</u>
Hartije od vrijednosti:		
- domaće	1,595	1,274
	<u>1,595</u>	<u>1,274</u>
Kreditni:		
- finansijskim institucijama	293	295
- Vladi	2,421	1,306
- opštinama	866	443
- privrednim društvima	5,933	6,450
- fizičkim licima	16,228	16,802
- ostalim licima	42	13
	<u>25,783</u>	<u>25,309</u>
Poslovi otkupa	714	468
Ukupno	<u><u>28,131</u></u>	<u><u>27,134</u></u>

b) Rashodi kamata

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2012.	2011.
Depoziti:		
- finansijskih institucija i banaka	345	609
- državnih organizacija	202	92
- privrednih društava	1,173	329
- fizičkih lica	3,721	3,048
- ostali	12	3
	<u>5,453</u>	<u>4,081</u>
Obaveze po kreditima i ostalim pozajmicama	4,512	4,312
Ukupno	<u><u>9,965</u></u>	<u><u>8,393</u></u>

5. TROŠKOVI ZA GUBITKE**a) Knjiženja na teret prihoda**

	U hiljadama EUR Godina koja se završava 31. decembra	
	2012.	2011.
Neto, rezervisanja/(ukidanje rezervisanja) po osnovu:		
- kredita	4,033	5,614
- kamata	621	779
- vanbilansnih stavki	355	216
- operativnog rizika	82	66
- rezerve za sudske parnice	(10)	(88)
- ostalo	132	401
	<u>5,213</u>	<u>6,988</u>

5. TROŠKOVI ZA GUBITKE (nastavak)

b) Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja

2012. godina

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Kredit i poslovi lizinga (napomena 11)	Kamate (napomena 16)	Vanbilans (napomena 22)	Operativni rizik (napomena 22)	Sudske parnice (napomena 22)	Ostalo (napomena 16)	
Stanje na početku godine	8,466	62	444	300	99	161	9,532
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	4,033	621	355	82	(10)	132	5,213
Prenos u vanbilans	(3,391)	(623)	-	(34)	-	(137)	(4,185)
Stanje na kraju godine	9,108	60	799	348	89	156	10,560

2011. godina

	U hiljadama EUR						Ukupno
	Kredit i poslovi lizinga (napomena 11)	Kamate (napomena 16)	Vanbilans (napomena 22)	Operativni rizik (napomena 22)	Sudske parnice (napomena 22)	Ostalo (napomena 16)	
Stanje na početku godine	6,942	39	228	240	187	15	7,651
Ispravke vrijednosti u toku godine, neto	5,614	779	216	66	(88)	401	6,988
Prenos u vanbilans	(4,090)	(756)	-	(6)	-	(255)	(5,107)
Stanje na kraju godine	8,466	62	444	300	99	161	9,532

6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra 2012.	2011.
Naknade po kreditima	1,376	1,278
Naknade po vanbilansnim poslovima	223	107
Naknade za usluge platnog prometa	2,390	2,242
Ostale naknade i provizije	288	289
	4,277	3,916

b) Rashodi naknada

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava 31. decembra 2012.	2011.
Naknade Centralnoj banci	125	121
Naknade za usluge Međunarodnog platnog prometa	283	308
Naknade po osnovu premije za zaštitu depozita	695	546
Naknade po kreditima	46	45
Naknade za ostale usluge	21	20
	1,170	1,040

7. OSTALI PRIHODI, NETO

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2012.	2011.
Naplaćena otpisana potraživanja	113	85
Prihodi iz poslovanja sa devizama	33	80
Neto dobiti po osnovu nerealizovanih kursnih razlika	276	198
Prihodi po osnovu ukidanja ukalkulisanih obaveza	806	721
Ostali prihodi	136	38
	<u>1,364</u>	<u>1,122</u>

8. OPŠTI TROŠKOVI

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2012.	2011.
Neto zarade, porezi na zarade i doprinosi na teret zaposlenog	5,996	5,822
Doprinosi na zarade na teret poslodavca i prirez	715	701
Troškovi obračunatih bonusa za zaposlene	523	903
Troškovi službenih putovanja	140	164
Rezervisanja za otpremnine	31	28
Ostali troškovi platnog spiska	352	90
Troškovi zakupa	742	661
Troškovi održavanja imovine i opreme	524	490
Troškovi amortizacije:		
- nekretnine i oprema (napomena 15)	764	784
- nematerijalnih ulaganja (napomena 16)	180	176
Troškovi štampanja	29	36
Troškovi osiguranja	69	62
Troškovi donacija	60	46
Troškovi poreza na zakup	8	5
Sudski troškovi	123	129
Stručne usluge	376	307
Usluge telekomunikacija i poštarine	269	296
Troškovi obrade podataka	289	338
Troškovi električne energije	98	105
Kancelarijski materijal	68	87
Ostali potrošni materijal	38	149
Troškovi marketinga	586	496
Gubici po osnovu otpisa opreme	43	8
Ostali troškovi	546	518
	<u>12,569</u>	<u>12,401</u>

9. POREZI I DOPRINOSI IZ DOBITKA**a) Komponente poreza na dobit**

	U hiljadama EUR	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2012.	2011.
Obračunati tekući porez	491	386
Obračunati odloženi porez	(8)	(3)
	<u>483</u>	<u>383</u>

9. POREZI I DOPRINOSI IZ DOBITKA (nastavak)

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u iskazu o ukupnom rezultatu i proizvoda rezultata prije oporezivanja i propisane poreske stope

	U hiljadama EUR	
	2012.	2011.
Rezultat u iskazu o ukupnom rezultatu prije oporezivanja	4,855	3,350
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	437	302
Razlike za rashode uključene u iskaz o ukupnom rezultatu koji se ne priznaju u poreske svrhe	47	84
Ostalo	(1)	(3)
Porez na dobit iskazan u iskazu o ukupnom rezultatu	483	383
Efektivna poreska stopa	9.95%	11.41%

c) Odložena poreske obaveze

	U hiljadama EUR	
	2012.	2011.
Stanje na početku godine	(8)	(152)
(Povećanja)/smanjenja u toku godine	(144)	144
Ukupno odložene poreske obaveze (napomena 21)	(152)	(8)

Naredna tabela prikazuje osnov za knjiženje odloženih poreskih obaveza, efekte na iskaz o ukupnom rezultatu, kao i efekte evidentirane direktno u korist, odnosno na teret kapitala za 2012. i 2011. godinu:

	Odložene poreske obaveze 2012.	Iskaz o ukupnom rezultatu 2012.	Kapital 2012	Odložene poreske obaveze 2011.	Iskaz o ukupnom rezultatu 2011.	Kapital 2011.
Privremjene razlike na višu knjigovodstvenu od poreske sadašnje vrijednosti opreme	24	(11)	-	35	(6)	-
Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	34	-	152	(118)	-	(142)
Aktuarski dobiti po osnovu otpremnina	8	-	-	8	-	-
Privremjene razlike na višu knjigovodstvenu od poreske sadašnje vrijednosti zgrada	86	3	-	83	3	1
	152	(8)	152	8	(3)	(141)

10. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Gotovina u blagajni:		
- u EUR	9,255	7,311
- u stranoj valuti	1,533	414
Žiro račun	15,119	4,254
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	13,667	11,347
Korespondentni računi i depoziti kod banaka u inostranstvu	30,421	3,628
	69,995	26,954

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG” br.35/11 i 22/12).

10. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA (nastavak)

Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom stope od 9.5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana, i stope 8.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9.5%.

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke Crne Gore u inostranstvu. U skladu sa navedenom Odlukom, Banka može da 35% obavezne rezerve drži u obliku državnih zapisa koje je emitovala država Crna Gora. Na 15% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve banke, Centralna banka Crne Gore obračunava kamatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, a plaća do osmog u mjesecu za prethodni mjesec. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Korespondentni računi i depoziti kod banaka u inostranstvu sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznose EUR 30,421 hiljadu (31. decembra 2011. godine: EUR 3,628 hiljada). Od ovog iznosa EUR 14,294 hiljada (31. decembra 2011. godine: EUR 2,015 hiljada) se odnosi na depozite kod banaka u okviru Erste Grupe (napomena 25), dok se EUR 238 hiljada odnosi se na depozit kod Master Carda na dan 31. decembra 2012. godine (31. decembra 2011. godine: EUR 242 hiljade).

11. KREDITI I POSLOVI LIZINGA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Dospjeli krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	2,436	1,080
- preduzetnici	116	110
- opštine i javne organizacije	33	7
- fizička lica	1,823	1,825
- Vlada	142	-
- neprofitne organizacije	103	-
- finansijske institucije	37	-
Kratkoročni krediti:		
- privredna društva u privatnom vlasništvu	16,983	10,239
- preduzetnici	4	139
- Vlada	10,000	7,108
- finansijske institucije	363	462
- neprofitne organizacije	-	180
- fizička lica	1,923	1,485
Dugoročni krediti:		
- neprofitne organizacije	395	147
- privredna društva u većinskom državnom vlasništvu	9,080	7,700
- privredna društva u privatnom vlasništvu	43,865	45,550
- preduzetnici	1,633	1,926
- finansijske institucije	2	817
- Vlada	20,438	25,873
- opštine i javne organizacije	6,887	12,572
- fizička lica	129,015	121,242
	<u>245,278</u>	<u>238,462</u>
Minus: Rezerve za kreditne gubitke (napomena 5b)	<u>(9,108)</u>	<u>(8,466)</u>
	<u>236,170</u>	<u>229,996</u>

Kratkoročni krediti privrednim društvima se najvećim dijelom odobravaju za obrtna sredstva sa rokom od 1 do 12 mjeseci, dok su dugoročni krediti odobreni na period od 13 do 180 mjeseci i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, turizma, ugostiteljstva i usluga, trgovine nekretninama i proizvodnje. Kratkoročni krediti privrednim društvima se najčešće odobravaju uz fiksnu kamatnu stopu od 7.5% do 13% na godišnjem nivou, dok se fiksna kamatna stopa za dugoročne kredite najčešće kreće od 8% do 16% na godišnjem nivou. Privrednim društvima su odobreni i krediti sa varijabilnom kamatnom stopom i to sa tromjesečnim ili šestomjesečnim Euriborom.

11. KREDITI I POSLOVI LIZINGA (nastavak)

Kratkoročni krediti stanovništvu se odobravaju sa fiksnom kamatom u rasponu od 7% do 25% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti stanovništvu obuhvataju kredite za stambenu izgradnju, adaptaciju stambenog i poslovnog prostora, refinansiranje obaveza prema drugim bankama, lizing aranžmane, finansiranje kupovine potrošnih dobara i ostale namjene, odobrene na period od 13 do 360 mjeseci. Fiksne kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu se kreću u rasponu od 4.90% do 25% na godišnjem nivou. Fizičkim licima su odobreni i krediti sa varijabilnom kamatnom stopom i to sa tromjesečnim ili šestomjesečnim Euriborom.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju obuhvata najvećim djelom komitente sa sjedištem na području Crne Gore.

Koncentracija po djelatnostima ukupno bruto plasiranih kredita komitentima od strane Banke je sljedeća:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Poljoprivreda, lov i ribolov	553	371
Građevinarstvo	1,551	1,777
Rudarstvo i energetika	7,269	423
Trgovina	30,643	32,908
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	7,000	7,394
Transport, skladištenje, PTT, komunikacije	4,758	5,751
Administracija, druge javne usluge	10,721	16,263
Finansije	28,544	29,938
Trgovina nekretninama	5,594	8,622
Stanovništvo	132,761	124,553
Ostalo	15,884	10,462
	<u>245,278</u>	<u>238,462</u>

12. AKTIVA ZA TRGOVINU I RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU, IZUZEV AKCIJA I DERIVATNA FINANSIJSKA IMOVINA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Derivatna finansijska imovina - Opcija Commerzbank Dow Jones EURO STOXX 50	-	6
Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore	17,335	15,626
	<u>17,335</u>	<u>15,632</u>

Euro obveznice Ministarstva Finansija Vlade Crne Gore u iznosu od EUR 17,335 hiljada obuhvataju euro obveznice čija fer vrijednost na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 10,298 hiljada (nominalna vrijednost EUR 10,000 hiljada) sa kamatnom stopom 7.875% na godišnjem nivou i rokom dospjeća 14. septembra 2015. godine i obveznice čija fer vrijednost na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 7,037 hiljada (nominalna vrijednost EUR 7,000 hiljada) sa kamatnom stopom od 7.25 % na godišnjem nivou i rokom dospjeća 8. aprila 2016. godine.

13. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI KOJE SE DRŽE DO DOSPIJEĆA

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu EUR 6,944 hiljade (31. decembra 2011. godine: EUR 6,346 hiljada) odnose se na državne zapise Ministarstva finansija Crne Gore i obveznice Republičkog Fonda rada. Državni zapisi su sa prinosima u rasponu od 1.8% do 6% godišnje i rokom dospjeća od 182 dana. Dio zapisa je finansiran iz sredstava obavezne rezerve koja Banka drži kod Centralne Banke Crne Gore. U skladu sa članom 8 Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne Banke Crne Gore („Sl. list CG” br.35/11 i 22/12), Banka može 35% obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora.

Banka raspolaže sa 55,326 državnih zapisa, čija ukupna nominalna vrijednost sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 5,532 hiljada (31. decembra 2011. godine: EUR 6,448 hiljada) i 779 obveznica čija nominalna vrijednost na dan 31. decembra 2012. godine iznosi EUR 1,500 hiljada.

14. FAKTORING I FORFETING

Na dan 31. decembra 2012. godine potraživanja po osnovu faktoringa su iznosila EUR 7,943 hiljade (31. decembra 2011. godine: EUR 11,033 hiljade) i odnose se na Ugovor o otkupu potraživanja od 1. juna 2011. godine sa efektivnim prinosom od 7.7% i na Ugovor o otkupu potraživanja od 14. decembra 2012. godine sa efektivnim prinosom na godišnjem nivou od 8.50%.

15. POSLOVNI PROSTOR I OSTALA FIKSNA AKTIVA

	U hiljadama EUR			
	Građevinski objekti	Kompjuteri	Ostala sredstva za rad	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na početku godine	3,061	1,247	5,212	9,520
Povećanja	-	150	597	747
Otpis	-	(34)	(193)	(227)
Stanje na kraju godine	<u>3,061</u>	<u>1,363</u>	<u>5,616</u>	<u>10,040</u>
Ispravka vrijednosti				
Stanje na početku godine	413	758	2,698	3,869
Amortizacija (napomena 8)	73	179	512	764
Otpis	-	(31)	(167)	(198)
Stanje na kraju godine	<u>486</u>	<u>906</u>	<u>3043</u>	<u>4,435</u>
Neotpisana vrijednost na dan:				
31. decembra 2012. godine	<u>2,575</u>	<u>457</u>	<u>2,573</u>	<u>5,605</u>
31. decembra 2011. godine	<u>2,648</u>	<u>489</u>	<u>2,514</u>	<u>5,651</u>

Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka nema imovinu pod zalogom radi obezbjeđenja otplate kredita i drugih obaveza.

16. OSTALA AKTIVA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Potraživanja za kamate	2,468	2,424
Potraživanja po osnovu naknada	142	184
Nematerijalna ulaganja	241	413
Aktivna vremenska razgraničenja	173	275
Potraživanja od republičkih fondova	134	180
Privremeni račun	245	73
Razgraničena provizija po osnovu uzetih kredita	170	226
Ostalo	577	189
	<u>4,150</u>	<u>3,964</u>
Rezerve za potencijalne gubitke (napomena 5b)	<u>(216)</u>	<u>(223)</u>
	<u>3,934</u>	<u>3,741</u>

Rezerve za potencijalne gubitke za ostalu aktivu uključuju i rezerve za potencijalne gubitke po osnovu potraživanja za kamate u iznosu EUR 60 hiljada za 2012. godinu (2011: EUR 62 hiljade).

16. OSTALA AKTIVA (nastavak)

Promjene na nematerijalnim ulaganjima u toku 2012. godine su bile sljedeće:

	<u>U hiljadama EUR</u>
Nabavna vrijednost	
Stanje na početku godine	1,577
Povećanja	<u>8</u>
Stanje na kraju godine	1,585
Ispravka vrijednosti	
Stanje na početku godine	1,164
Amortizacija (napomena 8)	<u>180</u>
Stanje na kraju godine	1,344
Neotpisana vrijednost na dan:	
31. decembra 2012. godine	<u>241</u>
31. decembra 2011. godine	<u>413</u>

17. DEPOZITI

	<u>U hiljadama EUR</u>	
	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
Depoziti po viđenju:		
- Vlada	5,993	597
- državni fondovi	499	560
- opštine (javne organizacije)	99	74
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	5,350	583
- privredna društva u privatnom vlasništvu	11,029	8,251
- preduzetnici	366	236
- banke	61	54
- finansijske institucije	1,208	614
- neprofitne organizacije	1,084	851
- fizička lica	46,242	46,995
- ostali	24	-
Kratkoročni depoziti:		
- Vlada	-	2,000
- vladine agencije	-	400
- državni fondovi	-	1,150
- opštine (javne organizacije)	50	50
- privredna društva sa većinskim državnim vlasništvom	9,000	8,213
- privredna društva u privatnom vlasništvu	14,197	14,213
- preduzetnici	2	1
- finansijske institucije	4,200	3,852
- neprofitne organizacije	335	21
- fizička lica	63,533	51,027
- ostali	450	-
Dugoročni depoziti:		
- Vlada	2,000	-
- državni fondovi	2,285	1,049
- privredna društva u privatnom vlasništvu	12,709	3,189
- finansijske institucije	3,459	4,125
- fizička lica	25,012	14,769
	<u>209,187</u>	<u>162,874</u>

Depoziti stanovništva po viđenju u EUR su deponovani po kamatnoj stopi od 0.00% do 0.15% u zavisnosti od iznosa, na godišnjem nivou. Depoziti stanovništva po viđenju u stranoj valuti su deponovani bez kamate.

Na depozite po viđenju privrednih društava, javnih i drugih organizacija se obračunava kamata u rasponu od 0.00% do 0.15% na godišnjem nivou.

17. DEPOZITI (nastavak)

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani uz kamatnu stopu od 0.5% do 8.89% godišnje u zavisnosti od paketa štednje.

Kratkoročni depoziti privrednih društava u EUR su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0.50% do 6.10% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda i iznosa oročenja. Dugoročni depoziti privrednih društava su deponovani uz kamatnu stopu od 1.75% do 8.25% na godišnjem nivou u zavisnosti od perioda i iznosa oročenja.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica i privrednih društava u drugim valutama su deponovani po kamatnim stopama u rasponu od 0.7% do 4.30% na godišnjem nivou.

18. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA I POZAJMICAMA

Obaveze prema inostranim kreditorima:

Naziv kreditora	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
EFSE, Luxembourg	5,685	7,895
Erste Group Bank AG Viena, Austria	33,040	33,040
Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Austria	22,960	22,960
Erste & Steiermaerkische Bank Rijeka	14,972	14,962
European Investment Bank	6,000	6,000
KfW, Frankfurt am Main, Germany	9,545	12,455
	92,202	97,312

Na dan 31. decembra 2012. godine obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 5,685 hiljada (31. decembra 2011. godine: EUR 7,895 hiljada), predstavljaju obaveze po kreditima od European Fund for Southeast Europe („EFSE“) Luxembourg, na period do deset godina. U skladu sa uslovima ugovora, Banka ima obavezu da svoje rezultate poslovanja uskladi sa određenim finansijskim pokazateljima. Na dan 31. decembra 2012. godine finansijski pokazatelj otvorene kreditne izloženosti Banke iznosi 26.9% i nije usaglašen sa uslovima ugovora po navedenom osnovu (propisana maksimalna izloženost je 20%), što daje mogućnost kreditoru da sva svoja potraživanja smatra dospjelim u cjelosti. Do datuma sastavljanja ovih finansijskih izvještaja EFSE nije zahtjevao od Banke izmirenje navedenih obaveza.

Na dan 31. decembra 2012. godine obaveze po dugoročnim kreditima u visini od EUR 33,040 hiljada, predstavljaju *Money market* liniju od Erste Group Bank AG Viena, Austria, na period od 5 godina uz kamatnu stopu u visini EURIBOR-a uvećanog za različite visine marže na godišnjem nivou.

Na dan 31. decembra 2012. godine obaveze po dugoročnim kreditima u visini od EUR 22,960 hiljada, predstavljaju *Money market* liniju od Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG Austria, na period od 5 godina uz kamatnu stopu u visini EURIBOR-a uvećanog za različite visine marže na godišnjem nivou.

Na dan 31. decembra 2012. godine obaveze po dugoročnim kreditima u visini od EUR 6,000 hiljada, predstavljaju pozajmicu od Evropske Investicione Banke za finansiranje investicionih projekata u Crnoj Gori (projekata malih i srednjih preduzeća iz oblasti industrije, turizma, infrastrukturnih pojekata) na period do 8 godina.

Na dan 31. decembra 2012. godine obaveze po dugoročnim kreditima u visini od EUR 9,545 hiljada odnose se na obaveze po kreditima primljenim od KfW, Frankfurt am Main, Germany, na period od 7 godina. U skladu sa uslovima ugovora, Banka ima obavezu da svoje rezultate poslovanja uskladi sa određenim finansijskim pokazateljima. Na dan 31. decembra 2012. godine određeni finansijski pokazatelji Banke nisu usaglašeni sa uslovima ugovora po navedenom osnovu, što daje mogućnost kreditoru da sva svoja potraživanja smatra dospjelim u cjelosti. Pokazatelj otvorene kreditne izloženosti Banke iznosi 22.67%, čime se odstupa od ugovorom propisane maksimalne vrijednosti pokazatelja od 20%. Udio nekvalitetnih u ukupnim kreditima Banke iznosi 10.31%, (propisana maksimalna vrijednost pokazatelja je 6%). Do datuma sastavljanja ovih finansijskih izvještaja KfW nije zahtjevao od Banke izmirenje navedenih obaveza.

Kamatne stope na obaveze po kreditima su fiksne u rasponu od 2.4% do 7.66%, i promjenljive u visini EURIBOR-a uvećanog sa različitim visinama margine.

18. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA I POZAJMICAMA (nastavak)

U narednoj tabeli su prikazana tekuća dospjeća obaveza prema inostranim kreditorima:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Obaveze po osnovu dugoročnih kredita:		
EFSE, Luxembourg	2,210	2,210
KFW, Frankfurt am Main, Germany	8,273	12,455
	10,483	14,665

19. OBAVEZE PREMA VLADI

Na dan 31. decembra 2012. godine obaveze po dugoročnim kreditima u visini od EUR 2,231 hiljadu odnose se na obaveze po kreditima primljenim od Vlade Crne Gore namijenjenim za realizaciju projekta Vlade "1000+ stanova" na period od 20 godina uz kamatnu stopu od 0.98% na godišnjem nivou. Vlada deponuje kod Banke iznose koji predstavljaju 50% iznosa odobrenih pojedinačnih stambenih kredita na osnovu zaključenih ugovora o kreditu Banke sa krajnjim korisnicima. Krediti krajnjim korisnicima se odobravaju po uslovima i kamatnim stopama definisanim Ugovorom između Vlade Crne Gore i Banke.

20. SUBORDINISANI DUG

Subordinisani dug sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu EUR 4,000 hiljada (31. decembra 2011. godine: EUR 4,000 hiljada) odnosi se na Ugovor o subordiniranom kreditu koji je zaključen marta 2008. godine sa Oikocredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A., Holandija. Kredit se otplaćuje u godišnjim anuitetima od 18. marta 2013. do 18. marta 2016. godine. Godišnja kamatna stopa iznosi 4,44%. U skladu sa uslovima ugovora, Banka ima obavezu da svoje rezultate poslovanja uskladi sa određenim finansijskim pokazateljima. Na dan 31. decembra 2012. godine portfolio u riziku (kašnjenja preko 30 dana) iznosi 8.39% čime se odступа od ugovorom propisanog maksimuma od 6% (procenat od ukupnog kreditnog portfolia u kome postoji bar jedna rata neplaćena duže od 30 dana od dana dospjeća), što daje mogućnost kreditoru da sva svoja potraživanja smatra dospelim u cjelosti. Do datuma sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Oikocredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A., Holandija nije zahtjevao od Banke izmirenje navedenih obaveza.

21. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Obračunata neplaćena kamata na depozite	2,717	1,752
Primljeni avansi-finansijski lizing	35	25
Obračunata neplaćena kamata na kredite	594	797
Obračunata neplaćena kamata na HoV	35	53
Ukalkulisane obaveze	525	484
Obaveze za isplatu bonusa za zaposlene	648	899
Dugoročne naknade zaposlenima	211	131
Razgraničeni prihodi od naknada	1,068	1,276
Obaveze po osnovu poreza na dobit	526	161
Odloženi porez na dobit (napomena 9c)	152	8
Ostalo	553	423
	7,064	6,009

22. REZERVE ZA POTENCIJALNE GUBITKE PO VANBILANSNIM IZLOŽENOSTIMA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu (napomena 5b):		
- vanbilansnih izloženosti	799	444
- sudskih sporova	89	99
- operativnog rizika	348	300
	1,236	843

Rezerva za potencijalne gubitke po osnovu operativnog rizika sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine i 31. decembra 2011. godine obračunata je u iznosu od 0.1% ukupne aktive.

23. KAPITAL

Akcijski kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine iznosi EUR 5,339 hiljada i čine ga 5,339 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 1,000 koje su u vlasništvu Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka, Hrvatska.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala od 10%. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) i propisima Centralne banke Crne Gore.

23.1. Sopstvena sredstva

Prema Zakonu o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) iznos osnivačkog kapitala ne može biti manji od EUR 5 miliona. Kako je propisano Odlukom o adekvatnosti kapitala („Sl. list CG”, br. 38/11) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi sopstvenih sredstava, kao apsolutnog i koeficijenta solventnosti, kao relativnog pokazatelja. Sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir uplaćenog akcionarskog kapitala i drugih osnovnih i dopunskih elementa sopstvenih sredstava, umanjenog za odbitne stavke.

Iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od:

- a. Iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala;
- b. ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike.

Ukupan iznos potrebnog kapitala Banke predstavlja zbir:

1. potrebnog kapitala za kreditni rizik, tržišne rizike i operativni rizik, izračunatog primjenom adekvatnih metodologija,
2. potrebnog kapitala za rizik zemlje, izračunatog u skladu sa propisom Centralne banke Crne Gore kojim se propisuje metodologija za izračunavanje potrebnog kapitala za rizik zemlje;
3. potrebnog kapitala za druge rizike, izračunatog primjenom izabranih metodologija.

Sopstvena sredstva na 31. decembra 2012. godine iznose EUR 28,631 hiljada.

23.2. Koeficijent solventnosti Banke

Na osnovu odredbi Odluke o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG”, br. 38/11) Banka je izvršila izračunavanje potrebnog kapitala za rizike kojima je izložena tokom poslovanja, kao i koeficijenta solventnosti. Koeficijent solventnosti ne smije biti manji od 10%.

23. KAPITAL (nastavak)**23.2. Koeficijent solventnosti Banke (nastavak)**

Koeficijent solventnosti predstavlja procentualni odnos sopstvenih sredstava Banke prema zbiru:

1. ukupnog iznosa rizikom ponderisane aktive za kreditni rizik;
2. iznosa rizikom ponderisane aktive za tržišne rizike;
3. iznosa rizikom ponderisane aktive za operativni rizik;
4. iznosa rizikom ponderisane aktive za rizik zemlje;
5. iznosa rizikom ponderisane aktive za druge rizike.

Koeficijent solventnosti Banke je na dan 31. decembra 2012. godine iznosio 14.07% (31. decembra 2011. godine: 13.66%).

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa odnosima iz Zakona o bankama, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa odnosima koje propisuje Centralna banka Crne Gore. U skladu sa navedenom zakonskom regulativom, na dan 31. decembra 2012. godine Banka nije imala pokazatelja koji odstupaju od propisanih odnosa.

23.3. Kontrola Centralne banke Crne Gore

U toku 2012. godine je izvršena jedna kontrola od strane Centralne banke Crne Gore koja je za predmet imala adekvatnost kapitala, operativne rizike i rizik likvidnosti. Kontrolom su ustanovljena sljedeća kršenja zakona i odluka koja su najvećim dijelom otklonjena zaključno sa 31. decembrom 2012. godine:

- člana 52. Zakona o bankama, koji se odnosi na mjesečno izvještavanje Odbora Direktora o svim rizicima, pa i operativnom,
- člana 73. Zakona o bankama, koji se odnosi na obavezu interne revizije da vrši procjenu kvaliteta i pouzdanosti informacionog sistema Banke,
- člana 2. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje operativnim rizikom vezano za procjenu rizika eksternalizacije,
- člana 10. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje operativnim rizikom, u kojoj je navedeno da na *disaster* lokaciji ne postoje svi serveri koji bi omogućili nesmetano izvršavanje određenih bankarskih procesa

Od kontrole CBCG do 31. decembra 2012.godine Banka je izvršila ažuriranje politika i procedura iz oblasti koje su bile predmet kontrole CBCG i preduzela potrebne radnje sa ciljem otklanjanja nedostataka uočenih kontrolom.

24. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze		
Garancije privrednim društvima		
- plative	8,623	7,589
- činidbene	15,980	1,353
- ostale vrste garancija	-	1,389
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	11,037	14,709
Čekovi	1	2
Otpisani krediti i ostala bilansna aktiva	<u>30,073</u>	<u>24,520</u>
	65,714	49,562
Druge vanbilansne pozicije		
Kolaterali		
- nekretnine	504,662	479,239
- zalog i mjenice	322,023	243,288
Ostale stavke	1,711	1,284
	<u>828,396</u>	<u>723,811</u>
	<u>894,110</u>	<u>773,373</u>

Ukupan iznos neiskorišćenih kredita za projektno finansiranje na dan 31. decembra 2012. godine iz EUR 547 hiljada (31. decembra 2011. godine: EUR 3,424 hiljade).

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) je definisano da značajan uticaj na poslovanje Banke imaju lica koja postavljaju najmanje jednog predstavnika u Odbor direktora ili sličan organ, bilo kroz vlasništvo nad akcijama, na osnovu saglasnosti sa vlasnicima ili na bilo koji drugi način. U skladu sa Zakonom o bankama, transakcije sa povezanim licima su prikazane u narednim tabelama.

Povezana lica su: matična banka - Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka, Hrvatska, matično pravno lice na nivou grupe Erste Group Bank AG, Austrija, drugi entiteti u okviru Erste Group, kao i ključno rukovodstvo Banke.

Pregled potraživanja i obaveza na kraju godine, kao i efekata na iskaz o ukupnom rezultatu transakcija sa entitetima u okviru Erste Grupe prikazan je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Aktiva		
Depoziti kod banaka u inostranstvu (napomena 10)	14,294	2,015
Ostala aktiva	374	11
Ukupno aktiva	14,668	2,026
Obaveze		
Depoziti po viđenju	1,008	494
Oročeni depoziti	-	2,500
Pozajmice	71,394	70,962
Ostale obaveze	-	642
Ukupno obaveze	72,402	74,598
Prihodi		
Prihodi od kamata i ostali prihodi	-	6
Prihodi od naknada i ostali prihodi	229	243
Ukupno prihodi	229	249
Rashodi		
Rashodi kamata i ostali rashodi	2,941	2,660
Rashodi naknada i ostali rashodi	34	37
Ostali administrativni troškovi	-	3
Ukupno rashodi	2,975	2,700

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Gore navedene transakcije sa povezanim licima uključuju sljedeće transakcije sa Erste&Steiermärkische Bank d.d. Rijeka, Hrvatska.

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2012.	31. decembar 2011.
Aktiva		
Depoziti kod banaka u inostranstvu	8,447	1,891
Ostala aktiva	263	11
	<u>8,710</u>	<u>1,902</u>
Obaveze		
Pozajmice	14,971	14,962
Obračunata kamata	35	53
Ostale obaveze	-	15
	<u>15,006</u>	<u>15,030</u>
Prihodi		
Prihodi od kamata i ostali prihodi	-	5
Prihodi od naknada i provizija	101	57
	<u>101</u>	<u>62</u>
Rashodi		
Rashodi kamata i ostali rashodi	568	703
Rashodi od naknada i provizija	-	1
Ostali administrativni troškovi	-	3
	<u>568</u>	<u>707</u>

Naknade top menadžmentu po osnovu bruto zarada i naknada u 2012. godini iznose EUR 650 hiljada (2011: EUR 798 hiljada), od čega bonusi dodijeljeni članovima top menadžmenta u 2012. godini iznose EUR 259 hiljada (2011: EUR 313 hiljada).

Banka je odobravalala dodatne kredite članovima Odbora direktora tokom 2012. godine. Na dan 31. decembra 2012. godine ovi krediti iznose EUR 35 hiljada (31. decembra 2011. godine: EUR 38 hiljada), od čega stambeni krediti iznose EUR 15 hiljada (31. decembra 2011. godine: EUR 27 hiljada). Tokom 2012. godine Banka je po osnovu ovih kredita imala prihod od kamata u iznosu EUR 2 hiljade (2011: EUR 3 hiljade), od čega je prihod od kamata u 2012. godini na stambene kredite iznosio EUR 1.5 hiljadu.

Tokom 2012. godine Banka nije odobravalala dodatne kredite menadžmentu koji nisu članovi Odbora direktora.

26. ROČNA USKLAĐENOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA

Banka je izložena dnevnim zahtjevima za povlačenje sredstava od strane komitenata, koji utiču na raspoloživa novčana sredstva, sa tekućih računa i depozita. Banka nema potrebu da održava nivo novčanih sredstava da bi izašla u susret svim potencijalnim zahtjevima, procjenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospjelih sredstava može sa sigurnošću predvidjeti.

Likvidnost Banke kao njena sposobnost da u roku izvršava dospjele obaveze, zavisi sa jedne strane od bilansne strukture, a sa druge strane od usklađenosti tokova priliva i odliva sredstava. Struktura finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2012. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospjeća sredstava i obaveza do jedne godine.

Finansijska aktiva	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	U hiljadama EUR	
						Preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	62,924	-	-	-	7,071	-	69,995
Aktiva za trgovinu i hartije od vrijednosti kupljene po ugovoru o ponovnoj prodaji izuzev akcija	17,335	-	-	-	-	-	17,335
Kredit i ostala potraživanja	8,420	9,232	11,710	51,753	111,957	52,206	245,278
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	5,443	-	1,501	-	6,944
Ostala finansijska aktiva uključujući ulaganja u akcije i faktoring	3,246	144	1,070	2,394	4,295	-	11,149
Ukupno	91,925	9,376	18,223	54,147	124,824	52,206	350,701
Depoziti	41,416	28,935	22,299	10,614	105,923	-	209,187
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama i obaveze prema Vladi	-	1,105	-	9,741	60,335	23,252	94,433
Subordinisani dug	-	1,000	-	-	3,000	-	4,000
Ostale finansijske obaveze	1,585	605	1,788	568	1,555	963	7,064
Ukupno	43,001	31,645	24,087	20,923	170,813	24,215	314,684
Ročna neusklađenost:							
31. decembra 2012. godine	48,924	(22,269)	(5,864)	33,224	(45,989)	27,991	36,017
31. decembra 2011. godine	19,444	(4,178)	(7,263)	12,012	(20,278)	29,166	28,903
Kumulativni GAP:							
31. decembra 2012. godine	48,924	26,655	20,791	54,014	8,025	36,017	
31. decembra 2011. godine	19,444	15,266	8,003	20,015	(263)	28,903	
% od ukupnog izvora sredstava:							
31. decembra 2012. godine	15.5%	8.47%	6.61%	17.16%	2.55%	11.45%	
31. decembra 2011. godine	23.7%	5.60%	2.94%	7.35%	-0.10%	10.61%	

27. RIZIK OD PROMJENE KAMATNIH STOPA

Banka je izložena raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik Banke, u uslovima čestih promjena kamatnih stopa i neravnomjerne ponude i tražnje kapitala, zahtijeva posebnu pažnju Banke. Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijene kredita u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa, sa jedne strane, i mogućnost smanjenja optimalne razlike između prosječnih aktivnih i pasivnih kamatnih stopa, sa druge strane.

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2012. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	U hiljadama EUR	
					Preko 1 godine	Ukupno
Osjetljiva aktiva:						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	10,597	-	-	-	-	10,597
Kamatonosne hartije od vrijednosti	-	-	5,442	-	1,502	6,944
Kredit i ostala potraživanja	8,352	25,403	41,712	44,594	125,217	245,278
Ostala osjetljiva aktiva	890	43	977	2,069	21,299	25,278
Ukupno	19,839	25,446	48,131	46,663	148,018	288,097
% od ukupne kamatonosne aktive	6.89%	8.83%	16.70%	16.20%	51.38%	100.00%
Osjetljiva pasiva:						
Kamatonosni depoziti	38,724	26,227	30,275	42,743	55,012	192,981
Kamatonosne pozajmice	6,000	40,105	11,000	9,741	12,616	79,462
Subordinisani dug	-	4,000	-	-	-	4,000
Ostale osjetljive pozicije	-	-	14,971	-	-	14,971
Ukupno	44,724	70,332	56,246	52,484	67,628	291,414
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	15.35%	24.13%	19.30%	18.01%	23.21%	100.00%
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:						
31. decembra 2012. godine	(24,885)	(44,886)	(8,115)	(5,821)	80,390	(3,317)
31. decembra 2011. godine	(23,283)	(31,141)	(9,258)	(1,508)	83,823	18,633
Kumulativni GAP:						
31. decembra 2012. godine	(24,885)	(69,771)	(77,886)	(83,707)	(3,317)	
31. decembra 2011. godine	(23,283)	(54,424)	(63,682)	(55,645)	18,633	
Kumulativni gap/ukupna aktiva	-7.14%	-20.03%	-22.36%	-24.03%	-0.95%	

28. DEVIZNI RIZIK

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2012. godine. Banka je izložena efektima promjena deviznih kurseva najznačajnijih valuta, koji utiču na njen finansijski položaj i novčane tokove. Rukovodstvo uspostavlja ograničenja na stepen izloženosti po valutama i ukupno, koja se redovno prate.

U hiljadama EUR	USD	GBP	CHF	Ukupno
Devizna sredstva	3,000	332	399	3,731
Obaveze u devizama	2,987	227	344	3,558
Neto otvorena pozicija:				
31. decembra 2012. godine	13	105	55	
31. decembra 2011. godine	(93)	1	3	
% od kapitala prve klase:				
31. decembra 2012. godine	0.05%	0.39%	0.21%	
31. decembra 2011. godine	(0.41%)	0.00%	0.01%	
Agregatna otvorena pozicija:				
31. decembra 2012. godine	173			
31. decembra 2011. godine	(89)			
% od kapitala prve klase:				
31. decembra 2012. godine	0.65%			
31. decembra 2011. godine	(0.40%)			

29. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2012. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni advokatske kancelarije Banke, ukupna vrijednost sporova iznosi EUR 529 hiljada, od čega je Banka izvršila rezervisanje u iznosu od EUR 89 hiljada (napomene 5b i 22). Navedeni iznos ne uključuje eventualne zatezne kamate koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova, obzirom da rukovodstvo nije u mogućnosti da utvrdi potencijalne efekte zateznih kamata koji mogu nastati po osnovu ovih sporova do datuma izdavanja ovih finansijskih iskaza.

Ukupan iznos sporova gdje je Banka tužilac iznosi EUR 32,583 hiljada od čega se na glavniciu odobrenih kredita odnosi EUR 24,060 hiljada.

30. PORESKI RIZICI

Poreski zakoni Crne Gore se često različito tumače i predmet su čestih izmjena. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva Banke. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina, što znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

31. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem godišnje neto dobiti koja pripada vlasnicima običnih akcija sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija koje su bile u opticaju tokom perioda. Banka je registrovana kao akcionarsko društvo čiji se akcijski kapital sastoji od 5,339 običnih akcija. Zarada po akciji na dan 31. decembra 2012. godine iznosila je EUR 0.82 hiljada (31. decembra 2011. godine: EUR 0.56 hiljada).

32. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija iskaza o finansijskoj poziciji u EUR na dan 31. decembra 2012. godine i 2011. godine bili su:

	<u>31. decembar 2012.</u>	<u>31. decembar 2011.</u>
USD	0.7586	0.7729
CHF	0.8278	0.8226
GBP	1.2241	1.1972

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA ISKAZA O FINANSIJSKOJ POZICIJI

- a) Centralna banka Crne Gore donijela je Odluku o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl.list CG” br.22/12) koja će se primjenjivati od 1. januara 2013. godine, i koja podrazumijeva primjenu međunarodnih računovodstvenih standarda prilikom vrednovanja stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki i iskazivanje u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvrijeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka je dužna da metodologiju dosljedno primjenjuje, preispituje najmanje jednom godišnje i po potrebi prilagođava rezultatima preispitivanja, kao i da prilagođava pretpostavke na kojima je metodologija zasnovana.

- b) Od 1. januara 2013. godine uveden je nov Kontni okvir za banke kojom se aktuelni kontni okvir usaglašava sa rješenjima koja su propisana novom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i rješenjima koja su proistekla iz tekuće bankarske prakse primjene postojećeg okvira.
- c) Banka je u toku procesa pripreme za migraciju na novo softversko *core bank* rješenje, koje se očekuje u primjeni od 1. jula 2013. godine.